

KÚRIA

2/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozat

A Kúria Közigazgatási és Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Jogegységi Tanácsa a Kúria Közigazgatási Kollégiumának és Polgári Kollégiumának kollégiumvezetői indítványa alapján a Magyar Állam javára és nevében eljáró gazdasági társaságokat a közigazgatási és polgári perben megillető illetékkedvezmény érvényesülése tárgyában lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában a Magyar Államnak biztosított teljes személyes illetékmentesség hatálya – törvény erre vonatkozó kifejezett rendelkezése hiányában – nem terjed ki azokra a gazdasági társaságokra, amelyek külön törvény alapján a Magyar Állam javára és nevében járnak el.

Indokolás

I.

A Kúria Közigazgatási Kollégiumának és Polgári Kollégiumának kollégiumvezetői a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés *a)* pontja, a 33. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi indítványt terjesztettek elő a NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: NIF Zrt.) és olyan egyéb gazdasági társaságok közigazgatási és polgári peres eljárásokban érvényesülő személyes illetékmentessége kérdésében, amelyeket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdése ugyan nem nevesíti, de külön törvény alapján a Magyar Állam nevében és érdekében járnak el.

Az indítvány szerint a Kúria ítélező tanácsai nem egységesen értelmezik, hogy a saját nevében, de külön törvény alapján a Magyar Állam nevében és érdekében eljáró NIF Zrt-re és a vele azonos jogállású gazdasági társaságokra vonatkozik-e a teljes személyes illetékmentesség kedvezménye. Az eltérő ítélezési gyakorlat alapvetően a NIF Zrt. jogállásának nem egységes megítéléséből fakad, amely a következő konkrét döntésekben jelenik meg

Az indítványban hivatkozott EBD2012.K. 6. számú elvi bírósági döntés alapjául szolgáló közigazgatási eljárásban a NIF Zrt. jogi képviselője útján 2010. február 24-én tulajdoni lap másolat szolgáltatása iránti kérelmet terjesztett elő a körzeti földhivatalnál.

Kérelmén feltüntette, hogy díjmentes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonlap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló

1996. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Díjtörvény) 30. § (1) bekezdés *a*) pontja, valamint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 29. §-a alapján. Az elsőfokon eljáró körzeti földhivatal a NIF Zrt. kérelmét elutasította, mivel a kérelmező hiánypótlási felhívás ellenére nem fizette meg a másolatok kiadásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjat. A NIF Zrt. fellebbezése folytán eljáró megyei földhivatal az elsőfokú döntést a díjfizetés tekintetében helybenhagyta.

A NIF Zrt. keresete alapján a Somogy Megyei Bíróság a közzétett elvi bírósági döntésben kimondta, hogy a NIF Zrt. **a Kkt. 29. §-a szerint, a magántőke bevonása nélkül megvalósuló országos közutak fejlesztési és építési feladatainak ellátása során törvényi felhatalmazás alapján a Magyar Állam javára és nevében jár el, építettként a Magyar Állam törvényes képviselője.** A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 219. § (2) bekezdése alapján a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosulttá illetőleg, kötelezetté. **Mindezek okán a NIF Zrt. nem köteles a földhivatalnak a tulajdoni lap másolat kiadásáért igazgatási szolgálati díjat fizetni, a Magyar Államnak a Díjtörvény 30. § (1) bekezdésén alapuló teljes díjmentességére tekintettel.**

Az indítványban a fenti elvi bírósági döntéssel ellentétes joggyakorlatként ismertetett kúriai döntések közül a Kfv.III.37.196/2020/7. számú határozatban a Kúria a kisajátítási ügyben felperesként perben álló NIF Zrt.-t – mint pervesztes felet – 70.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a NIF Zrt. kiemelten fontos beruházási feladatokat lát el a Magyar Állam nevében, a cégszerű működés körében végzett tevékenysége azonban nem foglalja magában automatikusan a perre vonatkozó képviseletet is. A perbeli képviseletnek szigorú eljárási szabályai vannak, amelytől a NIF Zrt. által végzett feladat jellegére figyelemmel sem lehet eltekinteni. A perben a NIF Zrt. (mint felperes) a peres fél és nem a Magyar Állam, a NIF Zrt. saját jogán és nem a Magyar Állam képviseletében, meghatalmazással indította a pert. Az Itv. 5. § (1) bekezdése tételesen felsorolja a személyes illetékmentességben részesülő szervezetet, ám ebben a felsorolásban a NIF Zrt. nem szerepel. A NIF Zrt. nem azonosítható a Magyar Állammal, ezért az általa hivatkozott Itv. 5. § (1) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel mint önálló gazdasági társaság nem részesül teljes személyes illetékmentességben.

Azonosan ítélte meg a Kúria a NIF Zrt. közigazgatási perben történő illetékviselési kötelezettségét az indítványban megjelölt Kfv.II.37.219/2020/6. számú, valamint a Kfv.IV.37.435/2019/4. számú határozatokban is. Az előbbiben foglaltak szerint, a perben a NIF Zrt. saját jogán peres félként, és nem a Magyar Állam képviseletében meghatalmazással indította a pert. Miután az Itv. 5. § (1) bekezdése tételesen felsorolja a teljes személyes illetékmentességben részesülő szervezetet, és a felperes abban nem szerepel, önálló gazdasági társaságként a teljes személyes illetékmentesség nem illeti meg. A Kfv.IV.37.435/2019/4. számú döntés szerint a II. rendű alperesként perben álló NIF Zrt. az Itv. 5. § (1) bekezdése szerinti taxatív felsorolásban nem szerepel, ezért köteles a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Az indítványban hivatkozott polgári perekben a Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett Pfv.III.21.864/2013/2. és a Pfv.I.20.968/2018/8. számú ítéletében, valamint a Pfv.I.21.483/2016/10. számú végzésében a NIF Zrt. az Itv. alapján jogosult a teljes személyes illetékmentességre. A Kúria Pfv.III.20.154/2015/7. és a Gfv.VII.30.284/2012/8. számú határozataiban a NIF Zrt. tekintetében fel sem merült a személyes illetékmentesség „lehetősége”, mivel a NIF Zrt.

lerotta az illetéket, míg a Pfv.III.20.097/2011/5. számú végzésével a Legfelsőbb Bíróság az illeték megfizetésének elmulasztása miatt utasította el hivatalból a NIF Zrt. által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet.

II.

A legfőbb ügyész a jogegységi indítványra tett nyilatkozatában úgy foglalt állást, hogy az Itv.-ben nem nevesített olyan gazdasági társaságokat, amelyek a külön törvényben meghatározott körben, a törvény által feljogosítottan a Magyar Államot képviselve, annak nevében és érdekében a közigazgatási eljárásokban félként vesznek részt, illetve a közigazgatási perben vagy a polgári perben félként járnak el, megilleti az Itv. 5. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti illetékmentesség. Ebből a szempontból azért nincs jelentősége annak, hogy az említett eljárásokban félként közvetlenül a gazdasági társaság jelenik meg, mivel a Magyar Állam nevében és érdekében történő eljárásra – meghatározott tevékenységi körhöz kapcsolódóan – törvény jogosítja fel.

A Magyar Államot megillető személyes illetékmentesség célja annak elkerülése, hogy az állam „önmagának” fizessen bizonyos – általa biztosított – szolgáltatásokért. Erre figyelemmel nem lehetne észszerűnek tekinteni az olyan szabályozást, amelynek értelmében a külön törvény alapján az állam nevében és érdekében eljáró, kizárólag a Magyar Állam tulajdonában álló NIF Zrt. az állami bevételt képező eljárási illetékfizetésre lenne köteles.

III.

A jogegységi tanács álláspontja az indítványban meghatározott elvi kérdésben a következő:

1. A jogegységi tanács mindenekelőtt rögzíti, hogy az indítványban megfogalmazott jogértelmezési probléma a közigazgatási és a polgári peres eljárásokban a Magyar Állam nevében és javára eljáró jogi személyek esetén érvényesülő teljes személyes illetékmentesség költségkedvezményének a megítélésére irányul. Az EBD2012.K. 6. számú döntés nem a kereseti (felülvizsgálati eljárási) illeték megtérítésével kapcsolatos illetékmentességi szabály értelmezésével és alkalmazásával foglalkozik. Az indítványban megjelölt – a NIF Zrt. teljes személyes illetékmentességét megállapító – polgári döntésekben pedig a Kúria tanácsai az első- és másodfokú bíróság jogértelmezésével azonosan alkalmazták az Itv. vonatkozó rendelkezését.

2. Az Itv. meghatározza azokat az eljárásokat, amelyek mentesek az illetékfizetési kötelezettség alól (tárgyi illetékmentesség), valamint taxatív felsorolja azokat a jogalanyokat, amelyeknek nem kell illetéket fizetni (személyes illetékmentesség). Az 1/2018. Polgári jogegységi határozat is – bár más szempontból – értelmezte az Itv. 5. §-át, és megállapította (III. pont), hogy „az Itv. 5. § (1) bekezdése alapján személyes illetékmentességben részesített jogalanyok esetében a jogalkotó nem volt tekintettel sem a bírósági – vagy bármely más hatósági – eljárás belső logikájára, sem a Pp. szerinti személyi és vagyoni körülményekre. A személyes illetékmentesség közvetlenül a jogszabály rendelkezésén alapul, valamennyi eljárási és vagyonszerzési illetékre kiterjed, indoka pedig az adott jogalany tevékenységi köre, annak közhasznúsága. A jogalkotó az így meghatározott

jogalanyi kör – azaz nem az igénybe vett eljárás dinamikája – tekintetében rendelkezik úgy, hogy a kedvezményezettek akkor sem kötelezhetők illeték fizetésére, ha egyébként az adott eljárás szabályai szerint arra kötelesek lennének.”

Az Itv. 5. § (1) bekezdés *a)* pontja a személyes illetékmentességre jogosult alanyi körbe sorolja a Magyar Államot mint amely feltétel nélküli – azaz a konkrét megelőző eljárástól, az abban betöltött pozíciótól, az ellátott tevékenységtől függetlenül – teljes személyes illetékmentességben részesül, tőle mint mentes féltől nem lehet az illetéket követelni. A Magyar Államot hivatalból, a személye alapján illeti meg a teljes személyes illetékmentesség [Itv. 4. § (1) bekezdés].

3. Az állam az egyes – közigazgatási, polgári peres vagy nemperes – eljárásokban nem képes személyesen eljárni. Ezért – ha törvény vagy miniszteri rendelet eltérően nem rendelkezik – a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő részvénytársaság (a továbbiakban: MNV Zrt.) gyakorolja a rábízott állami vagyon felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét tulajdonosi joggyakorlóként, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyokban ellátja az állam képviselőtét is [az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 3. § (1) bekezdés, 17. § *e)* pont]. A képviselői és a tulajdonosi jog gyakorlása ellenére az Itv. 5. § (1) bekezdés *c)* pontja ezt a gazdasági társaságot külön nevesíti – a társasági adófizetési kötelezettség hiányának feltételéhez kötötten – a teljes személyes illetékmentességre jogosultak között.

4. Az Ávtv.-ben főszabályként meghatározott tulajdonosi joggyakorlásra és képviseletre vonatkozó rendelkezések alól kivételt fogalmaz meg a Kkt. 29. § (1) és (1a) bekezdése, amelyek értelmében az állam kizárólagos tulajdonában lévő, az országos közúthálózat fejlesztési és építetői feladatainak ellátásáért felelős NIF Zrt. az állam javára és nevében jár el. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az építető – a koncessziós szerződés keretében megvalósuló utak kivételével és a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – felelős az építési munkák előkészítéséért. Ennek keretében teljeskörűen elkészítetteti a szükséges műszaki terveket (így különösen az engedélyezési tervet vagy a kiviteli tervet), tanulmányokat, ügyfélként részt vesz a hatósági és egyéb igazgatási eljárásokban, saját nevére megszerzi az építési engedélyeket, elvégzi vagy elvégezteti a munkaterület előkészítését (beleértve különösen a területszerzést, megelőző régészeti feltárást, közmű kiváltást és fejlesztést), továbbá lefolytatja a közbeszerzési eljárásokat. Az építető építési szerződéseket köt a megvalósításra, gondoskodik az építési műszaki ellenőri tevékenység ellátásáról, lebonyolítja a műszaki átadás-átvételt. Az építetőre a gyorsforgalmi utak közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló jogszabály rendelkezései is irányadóak. A Kkt. arról is rendelkezik, hogy a NIF Zrt.-nek milyen vagyonkezelési és elszámolási feladatai vannak [Kkt. 29. § (1b) – (1f) és (3) – (3e) bekezdés]. A Kkt. 29. § (6) bekezdése és a 32. § (6) bekezdése alapján – a NIF Zrt. mellett – a Magyar Közút Nonprofit Zrt. is a Magyar Állam nevében és javára jár el a befejezett beruházások területének rendezése során végzett vagyonkezelői feladatai körében. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. közhasznú gazdasági társaság, ezért az Itv. 5. § (1) bekezdés *m)* pontja alapján illeti meg a teljes személyes illetékmentesség.

5. A Kkt. szabályozásához hasonló rendelkezéseket tartalmaz a Vtv. 44. § (3) bekezdése, amely szerint a fejlesztési közreműködőként eljáró NIF Zrt. mint építető az országos jelentőségű és egyéb vasútvonalakon, az azokhoz kapcsolódó ingatlanokon, valamint a vasútvonalak megállóhelyei megközelítésének fejlesztése és a ráhordás feltételeinek javítása

érdekében létrehozott parkolók és kapcsolódó létesítmények tekintetében központi költségvetési és uniós támogatásból beruházási (létesítés, felújítás és fejlesztés) feladatokat lát el az állam nevében és állami tulajdonon megvalósuló fejlesztés esetén az állam javára, amely tevékenység fontos közérdekű és közcélú tevékenységnek minősül. A Vtv. 44. § (3a) bekezdés második mondata rendelkezik az ügyféli jogállásról: a NIF Zrt. ügyfélként részt vesz a hatósági eljárásokban, saját nevére megszerzi vagy megszerzetteti az építési engedélyeket, elvégzi vagy elvégezteti a munkaterület előkészítését (beleértve különösen a területszerzést, a régészeti feltárást és a közműkiváltást vagy -fejlesztést), továbbá lefolytatja a közbeszerzési eljárásokat. (...) A Vtv. 44/A. §-a ezen kívül meghatározza a Magyar Állam tulajdonába került vagyontárgyak esetén a NIF Zrt. vagyonkezelési feladatait is. A Vtv. 44. § (7) – (8) bekezdésében meghatározott tevékenységet a MÁV Zrt végzi az állam nevében és az állam javára, amely fontos közérdekű és közcélú tevékenységnek minősül.

6. Az ágazati jogszabályok tehát egyrészt arról rendelkeznek, hogy a NIF Zrt. és a nevesített jogi személyek – az ott meghatározott eljárásokban – az állam nevében és javára járnak el. Másrészt kimondják, hogy saját nevükben eljáró ügyfélnek minősülnek az építetői és vagyonkezelői feladatok ellátása során, amely az állami tulajdonosi joggyakorláshoz kapcsolódó tevékenységi kör lehatárolását jelenti. Az Itv. vizsgált rendelkezésében a személyes illetékmentesség kedvezménye nem az állam nevében végzett tevékenységi körhöz kötődik, helyette konkrét személyi kört (jogalanyokat) határoz meg taxatív módon, külön utaló szabály nélkül. Ez a rendelkezés az Itv.-ben az illetékfizetésre kötelezett személyének a meghatározásával áll összhangban {a szerző fél [Itv. 27. § (1) bekezdés], az eljárást megindító [Itv. 31. § (1) bekezdés], az eljárást kezdeményező [Itv. 38. § (1) bekezdés]}. Az Itv. 5. § (1) bekezdésében meghatározott mentesség is e személyi (és nem tevékenységi) körhöz kapcsolódik, mivel az Itv. 4. § (1) bekezdése értelmében az illeték fizetésére egyébként kötelezett mentessége (személyes illetékmentesség) esetén az illetéket a mentes féltől nem lehet követelni. A teljes személyes illetékmentesség olyan személyes kedvezmény, amely a felet – a személye alapján – hivatalból illeti meg, azt a bíróság nem a mentesség alapjául felhozott indokok mérlegelésével engedélyezi, mivel a mentesség a taxatív meghatározott személyhez, és csakis ehhez kötött. Annak ténye nem függ (függhet) az egyes megelőző eljárásokhoz kapcsolódó tevékenységi körök peres eljárásonkénti egyedi vizsgálatától.

7. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Kkt., és a Vtv. is – a konkrét tevékenységi kör meghatározása mellett – saját ügyféli pozíciót is biztosítanak az állam nevében és javára eljáró gazdasági társaságok, így a NIF Zrt. számára. Ez – részben – abból is fakad, hogy egyes tevékenységek tekintetében a fenti szabályok önálló felelősségi rendszert, önálló jogszerzést (pl. építési engedély), és önálló ügyféli kötelezettségeket teremtenek az építető/fejlesztési közreműködő/vagyonkezelő számára. Mivel az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 10. § (1) bekezdése alapján ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, a Kkt. és a Vtv. ügyféli pozícióról szóló rendelkezései közvetlen érintettséget teremtenek az adott ügyfajtákban (vagyis az ügyek a NIF Zrt. jogát is vagy jogos érdekét érintik), ez az érintettség pedig a közigazgatási határozattal összefüggésben is fennáll.

8. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 327. § (1) bekezdése szerint, a közigazgatási per indítására jogosult: *a)* az ügyfél, *b)* a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője. A Kp. 17. § *a)* pontja

értelmében, a per megindítására jogosult az, akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 1. § (2) bekezdése – eltérően a régi Pp. 3. § (1) bekezdésétől és a Kp. 17. § a) pontjától – pedig azért nem mondja ki, hogy csak a jogvitában érdekelt fél indíthat pert, mert ez következik az igény érvényesítésre jogosító anyagi jogi szabályból, az eljárási törvény az anyagi jogszabályok érvényre juttatásának útjáról rendelkezik.

Az indítványban megjelölt ügyek közül egy esetben (Kfv.IV.37.435/2019/4.) a NIF Zrt. II. rendű alperesként állt perben, a perben állása a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelező. Más ügyben (Pfv.I.20.968/2018/8., Pfv.III.20.154/2015/7.) a felperesek a NIF Zrt.-vel szemben alperesként érvényesítettek kártérítési igényt. A pert a többi esetben (Kfv.III.37.196/2020/7. Kfv.II.37.219/2020/6., Gfv.VII.30.284/2012/8., Pfv.I.21.483/2016/10.) a NIF Zrt. indította, magát felperesként megnevezve, azaz a régi Pp. alapján mint ügyfél illetve fél, a Kp. szerint pedig mint akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti.

A Kp. 37. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, a pert keresetlevéllel kell megindítani, amely tartalmazza a felperes nevét, cégjegyzékszámát vagy más nyilvántartásba-vételi számát, lakcímét vagy székhelyét, adóazonosító számát és perbeli állását, továbbá képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét, illetve – ha ilyennel rendelkezik – egyéb elérhetőségét. A Pp. 169. §-a és 170. § (1) bekezdése is ezt a rendelkezést tartalmazza. Amennyiben a NIF Zrt. a keresetlevelében felperesként magát tünteti fel, e rendelkezési jog tőle nem vonható el, hiszen az ügyféli jogállásából következően saját jogán (is) jogosult pert indítani, a Magyar Állam kötelező perben állását pedig az alkalmazandó jogszabályok nem írják elő. A közigazgatási, illetve a polgári per megindítása önmagában nem azonosítható a Magyar Állam nevében kifejtett tevékenységgel.

9. Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Itv. 5. § (1) bekezdés a) pontjának az értelmezésénél – az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk alapján – a „személyes illetékmentesség” érvényesülését a Kkt. és a Vtv. rendelkezéseinek a kontextusán keresztül kell vizsgálni annak megállapításához, hogy a jogalkotónak „az állam nevében és javára” való eljárást kimondó rendelkezése értelmezhető-e a „Magyar Állam” olyan eljárásaként, amely megalapozza az Itv. 5. § (1) bekezdés a) pontjának az alkalmazását, ez az értelmezés megfeleltethető-e az Alaptörvény 28. cikkének.

A Díjtörvény 30. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Állam teljes személyes díjmentességben részesül, a Kkt. és a Vtv. ennek ellenére külön rendelkezik az állam nevében és javára eljáró jogi személyek egyes tevékenységéhez kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díj, illetve vagyonkezelői jog létesítésének a mentességéről [Kkt. 29. § (1c) és (1f) bekezdés, 32/A. § (1) bekezdés, Vtv. 44. § (5) bekezdés].

Ezekből a rendelkezésekből az következik, hogy a Kkt. és a Vtv. sem azonosítja az állam nevében és javára eljáró jogi személyeket a Díjtörvény 30. § (1) bekezdés a) pontjában

meghatározott Magyar Állammal, ellenkező esetben ugyanis szükségtelen lenne rendelkezni az igazgatási szolgáltatási díj, illetve a vagyonkezelői jog bejegyeztetéséhez kapcsolódó fizetési kötelezettség alóli mentességről.

A NIF Zrt.-nek ez a mentessége sem „teljes”, mivel nem terjed ki a Kkt. alapján lefolytatott autópálya építési engedélyezési eljárásban a vízügyi és a vízvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 13/2015. (III. 31.) BM rendelet 2. melléklet 4. pontja alapján a szakhatósági eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére, illetve nem mentesíti a gyorsforgalmi út (autópálya, autóút) környezetvédelmi engedélyezési eljárásában a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet 2. melléklet 9.2 pontján alapuló igazgatási szolgáltatási díjfizetési kötelezettség alól. A NIF Zrt. (mint építtető/engedélyes) ezekben az eljárásokban – a speciális jogszabály alapján – azért köteles igazgatási szolgáltatási díjat fizetni, mivel a jogalkotó az állam javára és nevében eljáró NIF Zrt. ezekben a közigazgatási eljárásban történő részvételét, eljárását – a Magyar Állammal ellentétben – a Díjtörvényben és a Kkt.-ben sem tette díjmentessé.

A Magyar Államot megillető személyes illetékmentesség célja annak elkerülése, hogy az állam „önmagának” fizessen bizonyos szolgáltatásokért, ezért a józan észnek és a közjónak is megfelelne az a szabályozás, ha az Itv. úgy rendelkezne, hogy az állam nevében és javára eljáró jogi személyek is személyes illetékmentességre jogosultak. Az Alaptörvény 28. cikke alapján azonban ilyen kiterjesztő értelmezésre – az erre vonatkozó kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában – az ágazati törvényekben ezeknek az önálló jogi személyeknek az eljárását, státuszát is rendező jogszabályi környezet mellett nincs lehetőség. Az ezzel ellentétes jogértelmezés ugyanis már az alkalmazandó jogszabályok rendelkezéseitől való olyan elszakadást jelentene, amely az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéssel nem igazolható.

10. Mindezek alapján a jogegységi tanács arra a következtetésre jutott, hogy az Itv. 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában a Magyar Államnak biztosított teljes személyes illetékmentesség hatálya – törvény erre vonatkozó kifejezett rendelkezése hiányában – nem terjed ki azokra a gazdasági társaságokra, amelyek külön törvény alapján a Magyar Állam javára és nevében járnak el.

A Kúria ettől eltérő tartalmú határozatai a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejüként.

IV.

A kifejtett indokokra tekintettel a jogegységi tanács az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése és a Bszi. 24. § (1) bekezdés *c)* pontja, 25. §-a, valamint 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott. Határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint közzéteszi a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján.

Budapest, 2021. október 11.

Dr. Varga Zs. András s.k.
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna s.k.
Dr. Varga Eszter s.k.
előadó bíró
előadó bíró

Dr. Kalas Tibor s.k.
Dr. Patyi András s.k.
bíró
bíró

Dr. Orosz Árpád s.k.
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k.
bíró
bíró